

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු

කෘෂිකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති හා පුහුණු අංශයේ ප්‍රකාශනයකි

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු කඩිනමින් ගොවි ජනතාව අතරට ලබා දීමේ අත්වැලකි

තාක්ෂණික පත්‍රිකා අංක 07

වී වගාවේ " ආයුබෝවන් ලෙඩේ "

වී වගාවට වැළඳෙන "ආයුබෝවන් ලෙඩේ" "පන්දම් ලෙඩේ" ලෙස ගොවීන් හඳුන්වන බන්ධි අවධියේ කරල කළු දුම්රු බෝල් ඇට සහිත සෘජුව පැවතීම කොපු මයිටාවන් මඟින් ඇති වන හානියක් බව පර්යේෂණ අංශ මඟින් හඳුනා ගෙන ඇත.

වසර කිහිපයකට පෙර වියළි කලාපයේ පමණක් වාර්තා වුවද මේ වන විට තෙත් කලාපය ඇතුළු ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ දිස්ත්‍රික්ක වලින් හානිය පවතින බවට තොරතුරු ලැබී ඇත. මේ වන විටත් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ වී වගාව ආශ්‍රිතව කොපු මයිටා හානිය පැතිරී යන බවටද වාර්තා වී ඇත. තවද ගොවීන් විසින් දිලීර අසාදනයක් ලෙස වරදවා හඳුනා ගන්නා අතර දිලීරනාශකද ඉසිනු ලැබේ. එබැවින් කොපු මයිටා හානිය පිළිබඳව අවදානයෙන් සිටීමෙන් හා නිවරදිව හඳුනා ගැනීමෙන් පාලනය කළ හැකිය.

කොපු මයිටා *Stenotarsonemus spinki*

පියවි ඇසට නොපෙනෙන කුඩා පිටියෙකි. පත්‍ර කොපුව තුළ මයිටාවන්ගේ පිවන වක්‍රයේ විවිධ අවස්ථා වන බිත්තර, කීට, සුහුඹුල් අවස්ථා දැක ගත හැක. බන්ධි අවස්ථාවේදී වරින් වර පත්‍ර කොපුව තුළ පරිඝ්‍රා කිරීමෙන් පමණක් මයිටාවන් ඇති බව හඳුනා ගත හැකිය. මෙම පිටියා හඳුනා ගැනීම සඳහා අන්වීක්ෂයක් මඟින් 16 වතාවක් පමණ විශාලනය කර බැලිය යුතුය.

හානියේ ස්වභාවය

- කොපු මයිටා හානිය නිසා සුළු වශයෙන් හෝ සම්පූර්ණයෙන්ම අස්වනු හානි විය හැකිය.
- පත්‍ර කොපුව තුළ සිට සෛල වලින් යුෂ උරා බොන අතරම පිදිමට ආසන්නයේ ඇති ගොයමේ වර්ධනය වෙමින් පවතින කලලයෙන් කෙලින්ම යුෂ උරා බොන නිසා කරල් අර්ධව හෝ සම්පූර්ණයෙන් වඳු බවට පත්විය හැකිය.
- දිලීර රෝග වාහකයකි.
- හානියට වඩාත් ග්‍රාහී අවස්ථාව මහබන්ධි අවධිය බැවින් වැඩිම අස්වනු හානියක් සිදු වේ. ආසාදනය වීමෙන් ඇතිවන කරල කළු දුම්රු බෝල් ඇට සහිත සෘජුව පවතින ස්වරූපයක් ගනී.

මයිටා හානියට ලක්වූ කරල

හානියේ ලක්ෂණ

- මුලිකවම බාහිරින් දැකිය හැකි ලක්ෂණය වනුයේ පත්‍ර කොපුවේ පිටතින් දැමී පැහැයට හුරු දුම්රු පැහැති පැල්ලම් ඇති වීමය. ඉතා සුපරිඝ්‍රාකාරීව බැලීමෙන් පමණක් මෙම ලක්ෂණ හඳුනා ගත හැක. මෙම පැල්ලම් බාහිරින් නිරීක්ෂණය කරන විට පත්‍ර කොපුව තුළද සැලකිය යුතු හානියක් සිදු වී ඇත.
- පසුව මෙම පැල්ලම් කඳ, කරල, බීජ දක්වාම පැතිරී යන අතර බීජ අවපැහැ ගැන්වී අවසානයේදී රෝගයක් ආසාදිත ශාක මෙන් දිස්වේ.

පැතිරීම

සුළග, ජලය, උපකරණ, පුද්ගලයින්, බීජ හා ආසාදිත කේන්ද්‍රවල ඉපහැල්ල හා එහි වැඩෙන නිරි පැල මඟින් පැතිරේ. ඉපහැල්ලේ හා නිරි වගා වල දිගු කාලයක් පිවත්විය හැකි අතර එසේම කිසිදු ආහාරයක් නැතිව දින 25-30ක් පමණ චතුරේද පිවත් විය හැක.

පාලනය

- ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලන ක්‍රම අනුගමනය කළ යුතුය.
 - ආසාදිත වගාවක ඉපහැල්ල පුලස්සා දැමීම හා පස පෙරලීම මඟින් ඉපහැල්ල පසට යට කිරීම.
 - ආසාදිත කුඹුරු මාස 03 ක් පමණ හැකි නම් පුරන් කිරීමෙන් ඉදිරි කන්න වල පැතිරීමේ තීව්‍රතාව අඩු කළ හැක.
 - හැකි අවස්ථාවලදී බෝග මාරුව
 - බීජ මගින් පැතිරීම වැලක්වීමට බීජ දියේ දැමීමට දිනකට පෙර අවිවේ ඉතා හොඳින් වියලා අනතුරුව පෙහවීම වඩාත් සුදුසු වේ.

රසායනික මර්ධනය

පෙර කන්නයේදී මගීටා හානිය බවට හඳුනා ගත් කෙණ්ඩුවල හා කොපු කුණුවීම, කොපු අංගමාරය අධිකව පැවති කුඹුරු සඳහා ඉදිරි කන්නයේදී මහ බන්ඩි අවස්ථාවේදී පහත දැක්වෙන පළිබෝධ නාශකය යොදන ලෙසට තාවකාලික නිර්දේශයක් ලබාදී ඇත.

- ප්‍රොපෙනෙපෝස්(Profenfos) 500g/IEC (සෙලික්‍රෝන්/ කැල්ක්‍රෝන්) හෙක්ටයාරයකට ලීටරයක් වනසේ (ලී.16 ටැංකියකට මී. ලී. 30 ක් - ඉසිය යුතුය.

තාක්ෂණ උපදෙස්
ඒ. ඒස්. පුෂ්පකුමාරි මිය.
පර්යේෂණ නිලධාරිනි
ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය
බෝඹුවල

හඳුනා නොගත් කිඩැ විශේෂයෙන් හානියක් නොමැත

ගල්වල ප්‍රදේශයෙන් වාර්තා වූ හඳුනා නොගත් කෘමීන් තක්වැඩ වක්බව යදවවැර කාණ්ඩයේ ජයරදපබස් විවිධ විශේෂයට අයත් කිඩැ විශේෂයක් බවට පැලැටි සංරක්ෂණ සේවය හඳුනා ගෙන ඇත. සමාන්‍යයෙන් කැළෑ වල පිවත් වන මෙම කිඩැ විශේෂයේ ගහනය කලින් කලට විශාල වශයෙන් වැඩිවනු දැකිය හැකිය.

ලක්ෂණ

- සුහුඹුල් සතුන් තරමක් විශාල (සෙ. මී. 1.5 පමණ) වන අතර සමනලකෙගේ ස්වරූපය දරයි
- ශිෂ්‍ර අවස්ථාවේදී ගරීරය පුරා සුදු කෙඳි වැනි සුහුකා බහුල අතර පතු මත ඒකරාශී වී යුෂ උරාබොනු ලැබේ.
- මෙම කිඩැ විශේෂයේ පිවන වක්‍රය අනුව එක් කලකදී සම වයසේ ශිෂ්‍ර අවස්ථාද පසුව එම ශිෂ්‍ර අවස්ථා වර්ධනය වී එකම කාලයකදී සුහුඹුලන් බවට පත් වේ. මෙම සුහුඹුලන් ගාබ කඳ මත ඒකරාශී වී යුෂ උරා බොන අතර ඒ අවස්ථාවේදී ස්වරූපය සම්පුර්ණයෙන්ම වෙනස් බැවින් වෙනත් සතුන් ලෙස වරදවා වටහා ගනී.

සුහුඹුලන්

පාලනය

මෙම කිඩැවන් බෝග වලට හානිකරන අවස්ථා පිළිබඳ මේ වනතෙක් වාර්තා වී නොමැති අතර මිනිසාටද අහිතකර බලපෑම් නොකරයි. එබැවින් මෙම කෘමීන් පාලනය සඳහා විශේෂ ක්‍රියා මාර්ගයක් ගත යුතු නොවන අතර එය ස්වභාවිකවම මර්ධනය වේ. නමුත් මෙම තත්වය වෙනස් වන්නේනම් පමණක් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, පැලැටි සංරක්ෂණ සේවය වෙත දැන්වීමට කටයුතු කළ යුතුය.

තාක්ෂණ උපදෙස්
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
පැලැටි සංරක්ෂණ සේවය
ගන්නොරුව, පේරාදෙණිය

අධීක්ෂණය හා උපදෙස් අවාර්ය ආර්. විජේකෝන් මයා	- නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (සංනිවේදන)	2
සකසුම	නිලුෂි සිල්වා	- කෘෂිකර්ම උපදේශක (සංනිවේදන)

